

Kinderen groeien allemaal verschillend op. Ze ontwikkelen zich elk op hun eigen manier. Om ieder kind goed te begeleiden moeten we begrijpen wat er gebeurt als ze opgroeien.

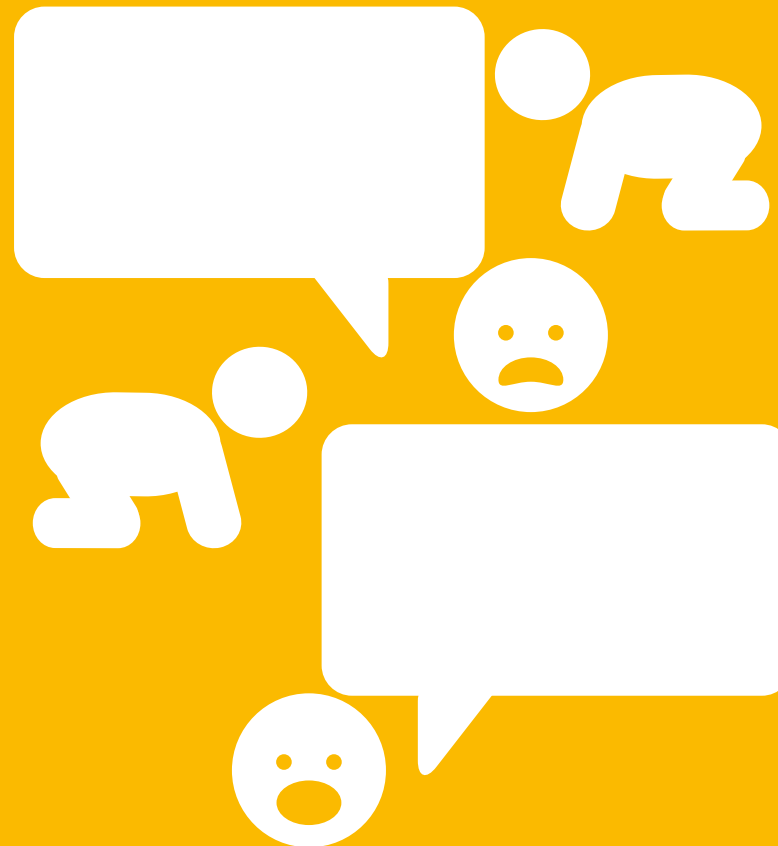
Daarom is er in Utrecht het YOUth-onderzoek, een grote studie naar de ontwikkeling van sociale vaardigheden en zelfbeheersing, met de hersenen als uitgangspunt.

Via onderzoek proberen wetenschappers de ontwikkeling van kinderen beter te begrijpen.

Maar er is ook al veel dat we al wél weten. Wat dat is, lees je hier.

Taal

Taal is een ingewikkelde vaardigheid. Taal gebruik je om duidelijk te maken wat je wilt. Het leren van taal is nauw verbonden met hersenontwikkeling. Dat voorlezen en praten met je kind goed is voor de taalontwikkeling, is vrij bekend. Maar wist je bijvoorbeeld dat kinderen die veel gesprekken voeren met hun ouders interactie tussen anderen beter begrijpen? Ze leren emoties beter begrijpen en leren daardoor hoe de wereld in elkaar steekt.

Dit weten we over taal:

- Er zijn grote verschillen in taalontwikkeling bij kinderen van dezelfde leeftijd.
- Het leren van taal begint al in de baarmoeder. Ze reageren dan al op hun moeders stem. Ook beginnen zij nu al met het leren van de klanken en het ritme van hun moedertaal.
- Baby's zijn echte wereldburgers: zij kunnen vanaf de geboorte de klanken van alle talen in de wereld onderscheiden. Tijdens het eerste jaar ontwikkelt een kind zich echter al snel tot specialist van de eigen moedertaal.
- Baby's communiceren via kreetjes, glimlachen, pruilen en gebaren. Baby's kunnen al veel leren over taal en communicatie als hierop wordt gereageerd.
- Een groter taalaanbod leidt tot een sneller groeiende woordenschat van kinderen.
- Samen een boekje lezen ondersteunt een heleboel aspecten van de taalontwikkeling: o.a. woordenschat, gespreksvaardigheid en toekomstige leesvaardigheid.
- Het gebruik van gebaren en oogbewegingen kan een kind helpen om de link te leggen tussen woorden en de dingen waar naar verwezen wordt. Kinderen gebruiken dus niet alleen wat ze horen, maar ook wat ze zien bij het leren van taal.
- Babypraat, met een hoge toon en meer emotie, helpt kinderen bij het leren van taal. Ze luisteren hier ook liever naar dan volwassengerichte spraak.
- Talige kinderen zijn beter in het benoemen en uitleggen van hun gevoelens. Daarmee speelt taal een belangrijke rol in de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen.
- Het lukt jonge kinderen minder goed om woorden te leren in een lawaaierige omgeving.

Om verder te lezen

- Jeugdonderzoek Anika van der Klis over haar onderzoek naar taalontwikkeling bij YOUth: <https://youthonderzoek.nl/2020/06/17/jeugdonderzoeker-anika-van-der-klis-over-haar-onderzoek-naar-taalontwikkeling-bij-youth/>
- Dossier taalontwikkeling: <https://www.uu.nl/onderzoek/dossiers/taalontwikkeling>

Taalontwikkelingsstoornis

- Ongeveer 7% van de kinderen heeft een taalontwikkelingsstoornis (ook wel TOS genoemd)
- Dat is gemiddeld 1 kind per klas.
- Van kinderen die laat spreken is later het taalbegrip in orde, maar ze blijven vaak wel zwak in hun taalgebruik.
- Bij een taalstoornis valt allereerst de kleine woordenschat en onverstaanbaarheid op, later valt op dat kinderen onsamenhangend vertellen en een verkeerde zinsbouw gebruiken.
- Hoe later je ingrijpt bij een taalontwikkelingsstoornis, hoe groter het verschil is t.o.v. het gemiddelde.
- Kinderen die zwak in taal zijn worden uiteindelijk meer gepest; schamen zich, maken school niet af, zijn vaker werkeloos, hebben minder vriendjes, en scheiden vaker. Natuurlijk geldt dat niet voor elk kind met een taalontwikkelingsstoornis.

Tips

- Als je kind geen aandacht heeft voor het gesprek merk je doordat hij/zij wegstapt of begint te wiebelen. Stop het gesprek en kom er later nog eens op terug.
- Benoem emoties: Ik zie dat je teleurgesteld bent. Ik zie dat je boos bent.
- Wil je echt met je kind praten, bijvoorbeeld omdat je kind erg boos reageerde, zoek dan een rustige plek voor het gesprek. Dus niet in de kamer met andere kinderen of voor de tv.
- Krijg je geen antwoord op de vraag hoe het op school was? Stel makkelijke vragen en stel vooral open vragen en wat-, waarom en hoe-vragen.
- Geef je kind de tijd om te antwoorden. Wacht soms even en laat een stilte vallen.
- Ben je ergens boos, blij of verdrietig over? Leg dat uit aan je kind. Door te praten over emoties leren kinderen zich beter in te leven in anderen. Maak het niet te ingewikkeld, houd het simpel. Met kinderen over emoties praten doen ouders van nature goed.
- Bespreek lastige onderwerpen zoals verhuizingen, ziekte en dood met je kinderen. Het hoort bij het leven en het is goed als jonge kinderen daar mee leren omgaan.

- Tip voor het voorlezen: laat je bij prentenboeken leiden door de afbeeldingen en minder door wat er precies geschreven staat. Improviseer! Maak zelf je verhaal en betrek je kind erbij door vragen te stellen aan je kind: wie doet wat? Waar is het verstopt? Is de hoofdpersoon nu blij of verdrietig? Zo is het boek, elke keer dat je het leest, toch net iets anders.
- Ga naar de bibliotheek: in elke gemeente is lid worden gratis (boekstart) en in de bibliotheek hebben ze al vanaf 4 maanden leuke (knisper)boekjes.

